

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXIII.

Art. III. De Observatione Legis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

cum qua DEUS praevidet nos libere cooperaturos.

21. Doctrinam de gratia & libero arbitrio haecenus explanatam tibi nunc in exemplo clarissime propono. Sit aliquis amicus, qui tibi suadeat iter Romanum, atque in hunc finem tibi procurer equum, & alia necessaria. His omnibus positis tu potes iter Romanum arripere vel omittere: si arripas, certe prima causa tam movens quam adjuvans est tuus amicus. Ille tamen nequaquam solus te defert Romam, sed

tu debes sequi consilium, conscendere equum, & alia plura facere, quae tamen non fecisses, imò nec facere potuisses (ut suppono) nisi amicus suavisset, & equum subministrasset. Sic DEUS excitat & suadet per gratiam praevenientem, ac adjuvat per cooperantem, ad opus bonum ad salutem conducens, sine qua non potuisses illud peragere; neutiquam tamen ille solus agit omnia (licet rectè ipsi tribuatur opus bonum) sed & tu libere cooperaris.

ARTICULUS. III.

De Observatione Legis.

SUMMARIUM.

22. Triplicis generis leges à Deo latae sunt. Ceremoniales & Iudiciales Antiqui Testamenti nunc abrogatae sunt, non vero Lex Moralis.	29. Quomodo praeceptum, non concupisces.
23. Quam observari, vel saltem impleri, impossibile est juxta Protestantibus.	30. 31. Quam diabolica, pestilens, & absurda sit doctrina de impossibilitate servandi mandata DEI.
24. In quo consistat status questionis de observatione mandatorum Dei.	32. Praecepta Ecclesiae omnino spernunt Heterodoxi tanquam mandata hominum.
25. DEUS non praecepit sua mandata observari cum tanta perfectione, quanta homini possibilis non est.	33. Quamvis certum sit, Ecclesiam posse in conscientia & sub peccato praecepere rem cateroquin honestam.
26. Unde omnia & singula, ad salutem necessaria, perfecte observari ac impleri possunt.	34. Defacto justè praecepit jejunia, certis diebus observanda:
27. Quid respondendum ad textus Scripturae, in speciem contrarios.	35. Esurum verò carnis prohibet.
28. Quomodo possibile sit implere mandatum dilectionis DEI & Proximi.	36. Rectè quoque instituit dies aliquos festos.
	27. Quae ex Scripturis opponuntur, facilem habent solutionem.

§. I.

De Observatione Legis Divinae.

12. **S**ciendum 1. Triplicis generis Leges à DEO esse latis. 1. Ceremoniales. 2. Judiciales. 3. Moralem. *Ceremoniales* in antiquo Testamento spectabant ad ceremonias & circumstantias externas cultus Divini; praesertim Sacrificiorum. *Judiciales* verò seu Forenses concernebant Politicam Judaicam praesertim circa externas circumstantias justitiae erga populum DEI exercendae. Utraque fuerunt plurimae, & quidem Judiciales numerantur ultra sexcentas. Omnes sunt abrogatae in novo Testamento, ut fatentur nobiscum Adversarij, quia tantum ad certum tempus fuerunt constitutae tanquam figurantes Messiam venturum, & ad regendum populum Judaicum ordinatae. Ita tamen sunt abrogatae, ut Christiano Magistratui liberum sit aliquas earum, si Ecclesiae videantur congruere, fidelibus observandas proponere. Lex denique *Moralis*, cujus summa continetur in Decalogo, per Christi adventum nequaquam est abrogata. Obligant itaque etiamnum praecipua Decalogi, fatentibus etiam haereticis, quamvis ea juxta Lutheranos & Calvinistas nemo (etiam renatus, ut vocant, hoc est, justificatus) observare & implere possit post lapsum Adami. Adeoque nec viribus naturae, nec gratiae Christi. Hinc.
23. Sc. 2. Quamvis Lutherus, Calvinus, & Melanchthon absolute negaverint, possibilem esse homini, etiam renato, observationem Mandatorum DEI, hanc tamen crudam nimis & aperte blasphemam doctrinam suorum Magistrorum ab alijs Sectarijs nonnihil mitigatam esse, licet non sine nova blasphemia, ut probabunt nostra argumenta. Gerardus de Lege DEI §. 181. & seqq. sic limitat. Homines *non renati* possunt quidem mandatis Divinis praestare obedientiam externam v. g. vitando furta, mendacia &c. internam tamen cordis nec inchoatam & imperfectam sine Spiritu S. v. g. credendo, diligendo DEUM &c. Homines *renati* verò possunt quidem inchoare & imperfectè etiam internam obedientiam praestare mandatis DEI v. g. mortificando concupiscentias & desideria carnis, perfectè tamen implere, quantum DEUS secundum rigorem Legis requirit, nullum omnino praecipuum possunt, quamvis possint secundum imputationem, & gratiam Evangelij, nempe quatenus DEUS propter Christi merita vult esse contentus imperfecta obedientia, propter fidem in Christum non imputando transgressiones. Similia habet M. Lomer Praeco August. p. 276. seqq. p. 288. seqq. & p. 338. seiner fortgesetzten Abfertigung. Contra Catholici docent, omnem hominem (praesertim justificatum) cum Divina gratia posse observare mandata DEI: eaque implere tam perfectè, quam

quàm perfectè nos obligant sub amissionem eternæ salutis. Nec DEUS in suis Mandatis observandis exigere potest majorem perfectionem, quàm quæ homini attenda illius fragilitate ac auxiliatorum & gratiæ DEI virtute possibilis est. Ex quibus

24. *Sec. 3.* Statum questionis in hoc consistere: an homo (seu justus seu non justus, fidelis vel infidelis) partim nature, partim gratiæ viribus (quam DEUS nunquam negat in ordine ad vitandum peccatum, ut art. præced. vidimus) possit observare & implere mandata DEI omnia & singula tam perfectè, ut Legislatori satisfiat, ita ut is ad amplius & perfectius quid hic & nunc non obliget, saltem sub peccato mortali, seu sub pena amittendæ salutis æternæ. Quamvis enim aliquis nunquam tam perfectè possit observare Mandata DEI, quàm perfectè observant Beati in cælo, vel impletionem perfectissimam (quæ utique impossibilis est, cum repugnet creatura, adeoque etiam impletio perfectissima) tamen potest ille jam dici perfectè observasse & adimplisse Mandata DEI, qui facit, quantum hic & nunc requirit Legislator. Sicut Musicus v. g. jam dicitur perfectus, & perfectè didicisse artem, etiam si ipsi adhuc multi gradus desint respectu peritissimorum, vel etiam Angelorum. Dixi saltem *sub peccato mortali*, ut abstraherem ab illa questione inter Catholicos controversa: utrum homo cum ordinarijs auxilijs gratiæ possit diu vitare omnia peccata venialia. De qua questione sic sentimus nos: quamvis possit vitare singula scortum,

R. P. Pichler Theol. Polemica,

& etiam omnia simul per aliquod tempus breve, per longum tamen tempus omnia vitare sine extraordinaria DEI gratia moraliter non potest, quamvis physicè possit, utpote manente adhuc physica libertate. Ceterùm Lutheranos nil juvat hæc Catholicorum controversia, quia apud ipsos nullum datur peccatum naturæ suæ veniale, & ipsi non tantum omnia, sed etiam singula præcepta graviter obligantia perfectè observari impossibilia, & quidem physicè, esse dicunt.

25. Dicendum 1. DEUS non præcipit observari & impleri sua mandata cum perfectione tanta; quanta homini est impossibilis. Prob. 1. ex Scriptura. *Fidelis DEUS, qui non patietur vos tentari supra id, quod potestis.* 1. Cor. 10. *Mandatum hoc, quod ego præcipio tibi hodie, non supra te est.* Deut. 30. id est, supra vires tuas. Prob. 2. Si DEUS præciperet tantam perfectionem in observatione suorum mandatorum; quanta homini est impossibilis, & quidem sub pena æterni supplicij, tunc esset imprudens, & simul tyrannus; an enim non imprudens censetur pater, qui præciperet filio pedibus defuturo, ut curreret, etiam si filius ex propria culpa perdidisset pedes? An non tyrannus censetur Dominus, qui servo pena mortis præciperet, ut volaret per aëra? 3. *Ad impossibile nemo tenetur*, ut habet communis paræmia: ergo nec DEUS obligare potest ad aliquid impossibile. 4. Et hinc si obligaret, vel transgressio talis mandati non esset peccatum (quod implicat) cum nemo censetur peccare in eo, quod vitare non potest:

Ggg

potest:

post: vel, si esset peccatum, DEUS ipse esset auctor peccati, eò quòd homini non daret vires implendi id, quòd præcipit. 5. Quia prorsus gratis & sine ullo fundamento fingitur, à DEO nos obligari ad ejus mandata tam perfectè observanda, quam perfectè tamen observare nobis impossibile est.

26. Dicendum 2. Potest homo, Divinà gratià adjutus, perfectè observare & implere omnia & singula DEI mandata, ad salutem necessaria. Sequitur hæc assertio ex præcedente, & ulterius Probat 1. ex Scriptura. *Spiritum meum ponam in medio vestri, & faciam, ut in præceptis meis ambuletis, & iudicia mea custodiat. Ezech. 36. Vos amici mei estis, si feceritis, que ego præcipio vobis. Jo. 15. Qui diligit proximum, legem implevit Rom. 13. v. 8. Mandata eius gravia non sunt. 1. Jo. 5. Omnia possum in eo, qui me confortat Phil. 4. Christus docuit nos orare: fiat voluntas tua sicut in celo & in terra: ergo potest fieri voluntas Dei à nobis: atqui voluntas DEI vel maximè consistit in ejus mandatis. Taceo innumeros alios textus, ex quibus vel totam Legem, vel aliquod saltem particulare præceptum observari & perfectè impleri posse, clarè habetur vel colligitur. Inò multileguntur perfectè implèsse, uti David, qui fuit vir secundum cor DEI, faciens omnes voluntates ejus. Act. 13. v. 22. Qui custodivit mandata Domini, & cum secutus est in toto corde suo. 3. Reg. 14. Josue, qui universa complevit, non prateriit de universis mandatis, nec unum quidem verbum. Jos. 11. Zacharias &*

Elisabeth, qui ambo erant iusti ante DEUM, incedentes in omnibus mandatis & iustificationibus Domini sine querela. Luc. 1. v. 6. Ubi advertit, quòd isti dicantur observasse totam Legem perfectè & sine querela, scilicet eatenus (quatenus non violarunt graviter; nam venialiter peccasse; cum non sit homo, qui non peccet. 3. Reg. 9. credibile est: quæ levis transgressio, seu peccatum veniale, nec amicitiam cum DEO destruit, nec salutem aufert, licet minuat vel differat.

Prob. 2. Ex communi omnium piorum sensu, inò & impiorum, qui post commissum peccatum sentiunt remorsum sibi exprobantem; quòd evidens signum est, quòd potuissent non peccare, & præceptum Domini custodire. Nec facile leges, ullum fuisse ante Lutherum tam impudenter blasphemum, qui diceret, mandata DEI esse observatu impossibilia. Audi SS. Patres: S. Basilius in orat. attende tibi, ait: *impium est dicere, impossibilia esse Spiritus præcepta. S. Chrysost. hom. 8. de Penit. Nequaquam Dominum accuses; hæc mandata impossibilia. S. Aug. serm. 191. de tempore (Execramur blasphemiam eorum, qui dicunt, impossibile aliquid homini à DEO esse præceptum. Et l. de fide & oper. c. 15. Si mandatis non observatis ad vitam venire potest per solam fidem -- illud deinde quomodo verum erit, quòd eis, quos ad sinistram posueris est, dicit: ite in ignem æternum &c. S. Hieron. l. 2. Dial. Adv. Pelag. docet, Mandata DEI esse quidem impossibilia nature, sed possibilia gratiæ.*

Prob.

Prob. 3. ex ratione. Nemo peccat per hoc, quod evitare non potest: ergo, qui transgreditur mandata DEI, non peccat, cum ea observare non possit: ergo nullum datur peccatum. Vel, si datur, DEUS solus erit auctor peccati, quia ille solus potuisset evitare, non homo. Item DEUS erit tyrannus, quia obligat ad aliquid impossibile. Dices, hominem ideo peccare, quia per peccatum originale, adeoque ex sua culpa, sibi fecit impossibilem observationem mandatorum DEI, sicut ille, qui ex sua culpa se fecit impotentem ad solvendos centum aureos, quos alteri debet, adhuc tenetur, & Dominus adhuc jure & sine tyrannide exigit solutionem, quamvis debitori impossibilem: ergo nec DEUS erit tyrannus, licet obliget hominem ad aliquid impossibile. R. ad hoc miserum, & solemne effugium Adversariorum. Facta hypotheti, quod homo sit impotens servare mandata (unde unde provenit hæc impotentia, etiam si ex culpa propria personali, & non originali tantum, provenisset) homo nec prudenter & sine tyrannide obligari potest, nec peccare. Perit itaque tali casu DEO jus proximum obligandi, sicut & illi creditori exigendi solutionem à debitore, quamdiu is est impotens, unde unde demum. *Wo nichts ist / hat der Kaysar das Recht verlohren.* Quæso possérne vitio verti illi, qui (quamvis ex propria culpa) in puteum lapsus, nec potens proprijs viribus emergere, non emergit? potéstne ad emergendum obligari, & si non faciat, puniri?

R. P. Pichler Theol. Polmica:

Prob. 4. ex absurda sequela. Si non possunt observari mandata DEI, nemo potest salvari: hoc admitti non potest: ergo. M. prob. DEUS alligavit salutem observationi mandatorum: *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.* Mat. 19. ergo, qui hanc conditionem non implet, non potest salvari: atqui juxta Adversarios nullus implere potest: ergo nullus salvari potest. Dices. Christus præstitit pro nobis, quod nos non possumus, & illius obedientiam DEUS ita acceptat, ac si nos Legem adimpleremus: verbo, non imputat nobis transgressiones mandatorum, si per fidem apprehendamus justitiam Christi & gratiam R. quamquam Christus nobis impetravit remissionem peccatorum, si habeamus fidem & cætera, quæ requirit: non tamen impetravit nobis, ut nos simus liberi ab observatione mandatorum Dei, cum ipsèmet dicat: *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.* Impetravit nobis quidem gratiam, ut possimus observare mandata DEI, non tamen privilegium non observandi, vel ijs non observatis perveniendi ad salutem; nec petijt, ut à Patre ita acceptetur sua obedientia, ut etiam profit inobedientibus. *Qui non diligit, manet in morte.* 1. Jo. 11. etiam si fidem habeat. Adde, quod Lutherani nec possunt elicere fidem, per quam apprehenditur justitia Christi, cum nullum præceptum observare possint, adeoque nec fidei: lapsi enim in peccatum æquiparantur non renatis. De hoc plura de Justificatione per fidem.

Prob. 5. ad hominem. Juxta Adversarios

Ggg 2

versarios nullus non-renatus potest vel imperfectè præstare obedientiam internam mandatis DEI: ergo omnes non-renati (uti sunt Turcæ, Judæi, Gentiles, item qui per peccatum violarunt fœdus baptismatis, hi enim juxta ipsos æquiparantur non-renatis, cujusmodi apud Lutheranos sunt plerique; quis enim est ex ipsis, qui non sæpe & quotidie cum advertentiâ peccet, & sic fœdus baptismale violet?) ergo, inquam, hi omnes sunt in animo ac interiorius blasphemæ, perfidæ, proditores, fures, mæchi, homines lascivi, hæretici (saltem qui baptizati sunt) adulteri &c. Porro cum renati tantum inchoare & imperfectè possint juxta ipsos internam obedientiam præstare, isti solum habent fidem (nam & fides est præceptum Domini) fidem, inquam, inchoatam & imperfectam: sed talis fides inchoata tantum non est fides firma, viva, & justificans: ergo Lutherani nunquam possunt habere vivam & justificantem fidem: ergo nunquam sunt justi, & renoyati. Consequenter æquè, ac infideles, in animo saltem & interiorius, sunt blasphemæ, perfidæ, adulteri &c. Præclara Ecclesiâ, quæ talibus constat membris!

27. Ob. 1. ex Scriptura. S. Petrus Legem vocat jugum, quod neque Patres nostri, neque nos portare potuimus. Act. 15. Velle adjacet mihi, perficere autem non invenio. Rom. 7. Quod impossibile erat Legi, in quo infirmabatur per carnem, DEUS Filium suum misit. Rom. 8. Qui sub operibus Legis sunt, sub maledicto sunt: maledictus omnis, qui non permanserit in omnibus, quæ

scripta sunt in libro Legis, ut facias ea Gal. 3. R. ad 1. S. Petrus ibi loquitur de Lege Moysis Ceremoniali, vel etiam Judiciali, quæ dicebatur jugum importabile, non quòd simpliciter portari non potuerit, cum plures eam totam observaverint, uti Josue, Zacharias, Elisabeti &c. sed quòd difficile admodum fuerit tot & tam graves leges observare, quas diximus nunc esse sublatas. Ad 2. Paulus ibi non loquitur de Lege; sed de motibus concupiscentiæ, quibus carere volebat, sed non poterat; quia verò carere ijs non poterat, peccata non erant, cum consensum non dederit adjutus Divinâ gratiâ, ita volente & animante Christo, dum dixit ad eum: Sufficit tibi gratia mea, relicto carnis stimulo, quem Paulus cupiebat auferri 1. Cor. 12. Ad 3. & 4. His & similibus textibus plus non probatur, quàm quòd sitæ gratia Christi, & ex solis naturæ viribus impossibile sit totam Legem Moralem observare. Et qui non credit in Christum, adhaerendo adhuc Legi Mosaicæ, atque sub maledicto est, quia non observat totam Legem, quæ jubet etiam credere in Christum.

Dices 1. Scripturâ teste non potest vitari omne peccatum, v. g. Jo. 1. si dixerimus, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus. Prov. 24. Sepries cadit justus. Jac. 3. In multis offendimus omnes. Ergo tota Lex observari non potest perfectè. R. D. A. Non potest vitare omne peccatum veniale, & quidem collectivè sumptum per longum tempus, & potentia tantum morali, ac sine auxilio DEI extraordinario

ordinario C. A. fecus N. A. & suppositum, quod de peccato veniali taliter considerato sit qualis. Textus tantum loquuntur de peccatis iustorum, adeoque venialibus tantum.

Dices 2. DEUS post lapsum Adami repetivit quidem iterum mandata, uti & Christus in novo Testamento, sed non eo fine, quasi perfecte observari possint, sed ut inde esset *cognitio peccati*. Rom. 3. v. 20. ut esset *padagogus noster ad Christum*. Gal. 3. v. 29. Nec DEUS solum mortificat per *Legem*, sed etiam vivificat per *Evangelium*, quo annuntiatur nobis remissio peccatorum per Christum. R. Hoc Adversarij non tantum gratis dicunt, sed etiam contra Scripturam & rationem, ut patet ex nostris probationibus. *Ex Lege est cognitio peccati*. hoc est, cognoscimus nos male agere, si agimus contra legem cognitam, quam observare tenebamur. *Certe servus, qui cognovit voluntatem Domini sui, & non fecit, vapulabit multis*. Luc. 12. *Nec audientes legis iusti sunt apud DEUM, sed factores legis iustificabuntur*. Rom. 2. v. 13. Adeoque Lex non tantum est *padagogus docens*, quid faciendum, sed etiam obligat ad faciendum. Essetne Magister Lomer, qui hæc objicit, contentus, si quis diceret, ipsius mandata, Domesticis data, tantum ideo esse data, ut Domesticis cognoscant, quid esset faciendum, re ipsa autem non facerent? Ad alterum. DEUS non mortificat per Legem, sed homo, qui adjutus gratia Christi, quam Evangelium ipsi annuntiat, non observat Legem, mortificat seipsum.

Evangelium non tollit Legem; *Christus enim non venit solvere Legem*, Mat. 5. Nec ipsi, qui non observant, patrocinatur, nec facit, quasi observassent.

Ob. 2. Omnia mandata fundantur in mandato dilectionis Dei, & proximi: sed mandatum dilectionis nemo potest perfecte observare: ergo. M. P. Deum jubemur diligere ex toto corde, ex tota mente, ex tota anima, ex totis viribus. Proximum jubemur diligere sicut nos ipsos, imò & diligere inimicos, qui oderunt nos. Sed utrumque est impossibile; quis enim tanta intensione & omni tempore diligit Deum? Quis nunquam adversus proximum saltem in animo sentit aliquam aversionem, indignationem &c.? Hoc si fiat, jam est *avertit*, seu contra legem, & peccatum. R. N. Min. cum S. Aug. de Spiritu & littera c. 36. Licet enim non possimus diligere Deum tanta intensione, tam perfecte, & indefinenter, ut diligitur a Beatis in caelo, & Deus amari dignus est; possumus tamen diligere tanta perfectione, quantam a nobis in hac infirmitate nostra exigit & præcipit Deus sub pena amittendæ salutis. Non præcipit nobis Deus summam sui dilectionem intensivè, sed summam appetitivè, hoc est, vult a nobis amari tali æstimatione practica, qua ipsum appetimus & præferimus rebus omnibus creatis, ita ut nullius creature timore & amore finamus nos ab ipso separari, sed parati simus potius alia omnia amittere quam Deum. Et hoc jam est amare Deum super omnia, & ex toto corde. S. Paulus sic amavit, dum dixit: *Nulla creatura poterit nos*

Ggg 3

sepa-

separare à charitate Christi. Rom. 8. Sic amavit David, dum dixit: *In toto corde meo exquisivi te.* Psal. 118. Id quod Deus ipse testatur: *Secutus est me in toto corde suo.* 3. Reg. 14. Quid sit proximum diligere sicut seipsum, explicatur satis per hoc, si nempe quis faciat alijs, quod sibi fieri desiderat, & quod sibi non vult fieri ab alijs, ipse non faciat illis. Aversio vel indignatio, in animo orta præter vel contra voluntatem, & sine consensu, non est peccatum. Cæterum contra dilectionis præceptum potest peccari venialiter vel ob parvitatem materiæ vel ob imperfectionem consensûs. Sed de præceptis sub veniali obligantibus non est quaestio. Adde, quòd præceptum dilectionis ex toto corde, utpote affirmativum, non obliget pro semper, sed tantum quando exigit necessitas procuranda gloriæ Dei.

29. Ob. 3. Præceptum *non concupisces* nemo potest observare in hac vita: ergo saltem aliquod præceptum est observatu impossibile. Imò cum hoc præceptum involvatur in cæteris omnibus, eò quòd prohibeat omnes concupiscentiæ motus, pravas cogitationes & desideria interna, sitque mensura obedientiæ in præceptis negativis, sicut præceptum dilectionis est mensura obedientiæ in affirmativis; nullum præceptum quoad interna possumus observare perfecte. A. P. quia sensum concupiscentiæ, & pravas cogitationes, ac desideria nemo cohibere potest; quis enim non titillatur aliquando pravis concupiscentijs? &c. N. Ant. Ad probationem N. suppositum, quòd

sensus concupiscentiæ, cogitationes pravæ &c. sint peccata, quando non accedit consensus voluntatis, quem semper possumus cohibere. Voluntati dictum est, *non concupisces*, non sensui, qui legis est incapax. *nec nocet sensus, ubi non est consensus*, commune axioma est inter doctos. Id quod ipsa Scriptura innuit Eccli. 18. dicens: *post concupiscentiarum non eas*, hoc est, stimulis & motibus carnalibus non consentias. Si absque consensu sensus & motus concupiscentiæ essent peccata, tunc Joseph, Susanna, & alij à castitate laudatissimi saltem in animo fuissent incasti, adulteri &c. quis enim non aliquando titillatur pravis concupiscentijs? dicit objectio.

Pro coronide adverto 1. quàm pestilens & diabolica sit hæc doctrina de impossibilitate servandi mandata DEI; indè enim ingentem oriri laxitatem conscientiarum necesse est, & contemptum, ac facilem transgressionem mandatorum; quis enim studebit observare, quod sibi impossibile credit? quis reprimere laborabit motus concupiscentiæ, si internam obedientiam præstare DEO se non posse existimet, & motus, etiam involuntarij, concupiscentiæ jam sint transgressiones mandatorum DEI? Ecce quam noxiam animarum pestem præcones Lutherani: sed ne quis absterreatur, morvenenum hoc diluunt sanguine Christi, & præ scelus! ex saluberrima medicina dulce toxicum faciunt, & miseris pro solatio affundunt, dicentes, à Christo jam esse præstitum, quod ipsi præ-

Raro

stare nequeunt, ac propter ejus merita credentibus non imputari transgressiones mandatorum, conformiter infami dicto Lutheri: *Fortiter pecca, sed fortius fide in Christo, ab hoc non auellet nos peccatum, etiamsi millies uno die fornicemur aut occidamus.*

31. Adverto 2. Quam absurda sit hæc doctrina, & quam exiguum afferat solatium; cum indè sequatur, homines semper in omni opere, etiam quando vel maximè observare nituntur præcepta DEI, mereri infernum. Nam juxta Lutheranos nemo potest ullum un-

quam præceptum DEI, præsertim dilectionis DEI ex toto corde, perfectè observare: atqui iste defectus est contra legem & avaritia, proinde peccatum: atqui juxta ipsos omne peccatum de se est mortale, & meretur æternas inferni pœnas: ergo in omni opere, etiam quando vel maximè nituntur observare mandata DEI, merentur infernum. Præclara doctrina! Mitiùs adhuc Lutherus pronuntiavit, dum dixit: *Opus bonum optime factum est veniale peccatum.* art 3. in assert.

§. II.

De Præceptis Ecclesiæ, nempe Jejunij, & Festis &c.

32. Sciendum 1. Lutheranos & Calvinistas, qui mandata DEI tanquam sibi impossibilia non observant, præcepta Ecclesiæ omnino spernere, neminem ijs obligari dicunt tanquam mandatis hominum, ut hac ratione omni jugo excusso liberius indulgere genio possint. Nos mandatis DEI subjungimus mandata Ecclesiæ, cum locus proprius nullibi sit assignatus. Sed breviter tantum aliqua libabimus de Jejunij & Festis ab Ecclesiâ præceptis; nam de Missâ, Confessione auriculari, & S. Communionem, quæ etiam præcipiuntur ab Ecclesiâ, de Sacramentis erit disserendi locus.

Sc. 2. Quamvis Lutherani & Calvinistæ non vituperent jejunia secundum se, utpote multum laudata in Scriptu-

ris, & usitata ab hominibus sanctis, negant tamen ea sub obligatione in conscientia posse præcipi, asserentes, ea relinquenda esse cujusvis arbitrio. Idem ferè dicunt de Festis. Taxant præterea discrimen ciborum, quod Ecclesiâ statuit, prohibens esum carniùm certis diebus, nimirum illis 40. ante Pascha, quatuor temporibus anni, in vigilijs, ac insuper tantum unam refectionem præscribens: quod ultimum tamen non præcipit in ferijs sextis & diebus Sabbatinis per annum, sed præcisè abstinentiam à carnibus.

Dicendum 1. Potest Ecclesiâ rem ceteroquin honestam præcipere in conscientia & sub peccato. Probat 1. ex Scriptura, quæ jubet fideles audire & obedire legitime potestati, qualem uti-

que habet etiam Magistratus Ecclesiasticus, & quidem jubet obedire sub peccato: dicit enim: *qui resistit potestati, DE Ordinatione resistit: qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt.* Rom. 13. v. 2. *Necessitate subditi estote non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam.* v. 5. *Qui Ecclesiam non audierit, sit tibi, sicut Ethnicus & Publicanus.* Mar. 16. Prob. 2. ex praxi perpetua Ecclesie, abundat enim Corpus Juris Canonici varijs Legibus, etiam sub pena excommunicationis latis. Prob. 3. ex sensu communi fidelium, peccato sibi ducendum, si v. g. die Festo vel Dominico non audiant Sacrum.

34. Dic. 2. Rectè præcipit Ecclesia jejunia, certis diebus observanda sub peccato. Prob. 1. Quia Ecclesia habet potestatem rem honestam præcipiendi in conscientia & sub peccato, ut videmus: sed jejunia sunt res honesta, ut fatentur Adversarij, imò & ipsi hoc tempore subinde institunt: ergo. Prob. 2. ex praxi tum Veteris tum Primitivæ Ecclesie Christi, & ex Traditione, ex qua nobis constat, Quadagesimale Jejunium jam fuisse in usu tempore Apostolorum, ac propterea habetur pro Traditione Apostolica, quia semper scitur in Ecclesia esse observatum, in nullo autem Concilio legitur institutum. Er S. Ign. Martyr, qui vixit primo sæculo, ad Philipp. scribit: *Quadragesimale jejunium ne spernatis; continet enim exemplum conversationis Dominice.*

35. Dic. 3. Rectè prohibetur ab Ecclesia certis diebus esus carniium, seu rectè sit discrimen ciborum. Prob. 1. ex

Scriptura & exemplo Apostolorum, qui in Actis sic statuerunt: *Visum est Spiritui S. & nobis nihil ultra imponere vobis oneris, quam hæc necessaria, ut abstinere vos ab immolatis simulacrorum, & sanguine, & suffocato.* Act. 15. v. 18. Hoc fuit vetum præceptum, quod Paulus etiam confirmavit, *præcipiens custodire præcepta Apostolorum & seniorum.* v. 41. Prob. 2. ex praxi antiquæ Ecclesie, & novæ, ac perpetua Traditione. Prob. 3. ex ratione, quia Ecclesia intendit aliquam corporis macerationem, ad quem finem valde conducit abstinentia à carnibus, quæ ex natura sua & per se magis nutriunt & delectant, quam pisces & alij cibi leviores.

36. Dic. 4. Rectè instituta sunt aliqua festa ab Ecclesia. Prob. 1. quia celebrare aliquos dies festos est honestum, ut patet ex Jure Divino, scilicet ex præcepto 3. Decalogi: ergo possunt ab Ecclesia institui; imò debent aliqui dies determinari, quia Jus Divinum non omnes determinavit. Et sanè nisi potestas determinandi dies festivè celebrandos penes Ecclesiam esset, & quidem sub obligatione, neque teneremur observare diem Dominicum, & dies Paschalis, quos determinavit Ecclesia sola. Prob. 2. ex praxi veteris Ecclesie, & novæ, statim primis temporibus certos dies festivè celebrandos præcipientis: Sic S. Clemens Romanus, statim post tempora Apostolorum, Constit. Apost. l. 8. c. 39. præcipit: *in diebus Apostolorum vacant &c. in die Stephani Protomartyris vacant.* S. Ign. Martyr ad Phil. monet: *Dies festos nolite*

lite inhonorare. Ceterum in magno errore sunt Lutherani & Calvinista, dum putant, juxta nos Catholicos dies fieri festos & sacros per aliquid physicum & intrinsicum, cum tantum fiant facti per hoc, quod extrinsecè deputentur ad cultum Divinum; ferè sicut loca & vasa, Divino cultui destinata, in SS. Litteris vocantur *consecrata* per quandam sanctitatem extrinsecam & analogicam.

37. Ob. 1. Luc. 10. Christus discipulos suos sic allocutus est: *Manducate, qua apponuntur vobis.* Et 1. Cor. 10. v. 25. *Omne, quod in macello venit, manducate, nihil interrogantes propter conscientiam.* R. ad 1. Christus ibi voluit suos discipulos esse contentos appositis cibis, etsi viliores sint, sectari frugalitatem, non lautitias in cibis. Ad 2. Paulus voluit fideles liberare ab illa sollicitudine, qua putabant se teneri ad inquirendum, an non carnes, quæ in macellis vendebantur, jam fuissent appositæ Idolis.

Ob. 2. *Non, quod intrat in os, co inquinat hominem,* ait Christus Mat. 15. Et Paulus tanquam præcepta & doctrinas hominum rejicit, quibus præcipitur: *Ne tetigeritis, ne gustaveritis* &c. Coloss. 2. v. 20. ergo venum est abstinere à certis cibis. R. ad 1. Christus loquitur de cibis secundum se spectatis, non ut prohibitis à legitima potestate. Utrique cibi secundum se & ex natura sua sunt boni, & non co inquinant corpus; si tamen prohibeantur, & tamen sumantur, co inquinant ani-

R. P. Pichler Theol. Polemica,

mam, hoc est, peccatricem faciunt, sicut esus pomi in Paradiso; quod potum, nisi fuisset prohibitum à Deo, nec Adamo nec nobis nocuisset: nunc autem plurimum nocuit. Ad 2. Paulus ibi corrigit illos Christianos, qui adhuc judaizabant, putantes, quosdam cibos pro omni tempore esse veritos tanquam immundos, aliasque Leges Cæremoniales Moylis adhuc observabant, dicentes: *ne tetigeritis, nempe cadaver hominis defuncti &c. ne gustaveritis, nempe carnem suillam, leporinam &c.* in veteri Testamento prohibitam. Quas leges rectè Paulus vocavit *præcepta & doctrinas hominum*, quamvis enim aliquando fuerint Divinæ, tunc tamen jam erant abrogatæ, & non nisi proprio particularium hominum judicio servatæ.

Ob. 3. *nemo vos judicet in cibo & potu, aut in parte diei festi;* ait idem Apollolus in eadem ep. Coloss. c. 2. v. 16. Item: *alius judicat diem inter diem, alius autem judicat omnem diem.* Rom. 14. v. 5. ergo discrimen nec in cibo nec in diebus est faciendum. R. ad 1. Paulus ibi loquitur de observatione Legali, qua Judæi abstinabant à certis cibis veritis, certaque festa celebrabant; quæ utique nunc sunt sublata, quia erant *umbra futurorum*, ut Paulus mox addit. Ad 2. Sensus est: aliqui jejunant certis diebus, ut feria 4. 6. Sabbatho, alij jejunant omnidie. Utrique bene, quia Paulus ipsos non reprehendit. Ita interpretantur Orig. Ambrosius & alij.

H h h

ARTI-